

OROZ KLAZZIKA
Összeállította Daniel Majling

Fordította György Norbert

OROZ KLAZZIKA

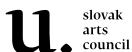
Összeállította Daniel Majling

TYPOTEX

This book was published with a financial support from SLOLIA,
Centre for Information on Literature in Bratislava.

This project has been supported using public funds provided by Slovak Arts Council.
This publication reflects the views only of the author, and the Council cannot be held
responsible for the information contained therein.

Published in co-edition with BRAK, Bratislava, Slovakia.

Daniel Majling: *Ruzká klazika*

Copyright © BRAK, Bratislava, 2017

Hungarian translation © György Norbert, 2022

Hungarian edition © Typotex, Budapest, 2022

Engedély nélkül semmilyen formában nem másolható!

TYPOTEX VILÁGIRODALOM

ISSN 2064-2989

ISBN 978 963 493 197 3

Kedves Olvasó!

Köszönjük, hogy kínálatunkból választott olvasnivalót!

Újabb kiadványainkról, akcióinkról a www.typotex.hu

és a [facebook.com/typotexkiado](https://www.facebook.com/typotexkiado) oldalakon értesülhet.

Typotex Kiadó

Alapította Votisky Zsuzsa, 1989

A kiadó az 1795-ben alapított Magyar Könyvkiadók

és Könyvterjesztők Egyesülésének tagja.

Felelős kiadó: Németh Kinga

Felelős szerkesztő: Mandl Orsolya

Borítóterv: Stark Attila

Nyomdai kivitelezés: Séd Nyomda, Szekszárd

Felelős vezető: Dránovits Anna

J. M.-nek

Előszó

Az orosz klasszikusokkal öt évvel ezelőtt találkoztam először, abban az időben, amikor még messze nem foglalkoztak annyit a témával, mint manapság. A kolléganőm, aki akkoriban a Comenius Egyetem bölcsészkarán tanított orosz nyelvet és irodalmat, elmesélt egy bizarr történetet egy diákról, aki a vizsgán a beavatottak fölényével és magabiztosságával mondott fel egy gusztustalan, fekális humorral és a legperverzebb obszcenitással fűszerezett történetet, és pofátlanul azt állította, hogy azt Dosztojevskij írta. A kolléganő más körülmények között mindent egyszerűen a pimaszság számlájára írta volna, s hogy az illető csak blöffölni akar, mert nem készült a vizsgára; csakhogy ez a diák a legbecsületesebbek közé tartozott az évfolyamban, s korábban soha nem tapasztalt nála hasonló viselkedést.

Hamar elfelejtettem volna a történetet, ha egy évre rá nem olvasok egy hírt arról a kamionról, amelyet a vámhatóság kapcsolt le a felsőnémeti határátkelőn. A vámosok arrafelé gyakran belebotlanak olyan tehergépkocsikba, amelyek márkás cikkek olcsó utánezatait szállítják Kínából (adidad, nikhe), ezúttal viszont a kamionban nem hamisított ruhaneműk voltak, még csak nem is parfümök, hanem könyvek. Dostojevskij, Tolsztoij, Toorgenev – maradandó irodalmi értékek olcsó utánezatai olyan emberek számára, akik nem engedhetik meg maguknak, hogy eredeti és

igényes orosz klasszikusokat olvassanak. Egy újságíró ismerősöm mondta, hogy leginkább a félreeső gömöri és nógrádi falvakban találkozhatunk olyan emberekkel, akiknek akad egy-egy Tsehovmű a polcán, és akik azt gondolják, hogy ha elolvassák az ilyen olcsó hamisítványokat, akkor teljesen felszentelve lesznek az orosz klasszikusok nagy témáival kapcsolatban, úgymint Isten, szerelem, halhatatlanság, bűn, büntetés és halál. Nem lehetett meggyőzni őket, hogy Csehov nevében nincs „t” betű, és hogy a szerző soha nem írt obszcén novellát egy kozákról, akinek a leghűségesebb társa egy ló. (Nem szeretném most itt bővebben kifejteni, miről is szólt az a bizonyos novella.) Az orosz klasszikusoknak az ilyen olcsó utánezatain – vagy ahogy az újságírók az utóbbi időben nevezik: az orosz klazzikán – szocializálódott emberekkel nehéz diskurzust folytatni a lét nagy kérdéseiről, mert bár az orosz klazzika első ránézésre valóban olyan témákat, szereplőket és környezetet mutat be, amelyek Dosztojevszkij, Tolsztoj vagy Turgenyev munkásságára emlékeztetnek, de a könyvek értékei már a második olvasás után aktualitásukat veszítik.

Néhány hónappal a hamis orosz klasszikusokat szállító kamion felfedezése után a barátom egy civil szervezet képviselőjében felhívta a figyelmem arra, hogy milyen embertelen körülmények között készülnek az efféle könyvek. A szerzők, akik az orosz klasszikusok hamisításából élnek, állítólag rendszeresen alkotótáborokban vesznek részt valahol Északkelet-Kína félreeső részein. E táborokról a múlt év elején az Amnesty International riportere írt jelentést, aki egy rövid időre megfordult az egyik ilyen helyen mint Goncsár-szakértő, és az orosz irodalom professor emeritusának adta ki magát.

A táborokban többnyire az irodalom professor emeritusait alkalmazzák, ezek közül is leginkább az epilepsziásokat, akiket arra kényszerítenek, hogy literszámra vedeljék a vodkát, anarchista köröket alapítsanak, és Isten létezéséről vitatkozzanak, hogy ezzel is megközelítsék azokat az életfeltételeket, amelyekben a valódi orosz klasszikusok írtak. A nevetséges honoráriumot, amelyet az írással keresnek, a helyi kaszinóban kénytelenek eljátszani, ami hű másolata annak a baden-badeninek, amelyben F. M. Dosztojevszkij szórta el az írásokért kapott pénzét. Amikor az öreg és kimerült írók már nem tudnak többet termelni, akkor állítólag egy gyönyörű és cinikus végzet asszonyát is középük eresztene, aki kifacsarja belőlük a maradék életerőt és az utolsó regényt.

A szlovák olvasó számára ebben az a dolgok pikantériája, hogy az ilyen irodalmi hamisítványok készítésébe egy bizonyos helyi irodalmárt is bevontak. A családjára való tekintettel nem árulom el a nevét, különben is megszenvedte a magáét, és nemrégiben a folytonos idegfeszültségtől kétoldali tüdőgyulladást kapott és meghalt. Állítólag Szolzsenyicin és Bunyin kiváló imitátora volt. (A vele való beszélgetést e publikáció utószavában közöljük, hogy az olvasó kicsit betekintést nyerhessen egy olyan ember gondolkodásába, akit az életkörülmények valódi értékek hamisítására kényszerítettek, és arra, hogy klasszikusnak hazudja magát.)

Ezzel a nyilvánosság elé tárjuk ezt a vékonyka, orosz klazzikát tartalmazó kötetecskét, és nemcsak mint egy zsákutca bizarr tanúságtételét, amelybe a kortárs irodalmat számúzta a parttalan kapitalizmus, de – főleg – mint figyelmeztetést az eljövendő generációk számára.

Ján Štrasserr

A szerelem sötét verem

Amikor Larissza Dmitrijevna Glodkova, a Gorizont nevű nagy szentpétervári kiadó lapigazgatója illedelmesen, de határozottan visszautasította Lev Levovicsot, az egyik legnagyobb orosz író, miután az szerelmet vallott neki, az írófejedlem szó szerint összezsugorodott. Ez részben amiatt is történhetett, hogy hirtelen kipukkadt a kritikusai által oly gigantikus méretűre hizlalt egója, de azokban a napokban a szerelem szó szerint kitöltötte Lev Levovics teljes lényét, s mivel Larissza ezt semmibe vette, Lev jelentős része megsemmisült. Röviden szólva, a kicsiny, pihekönnyű és üres Lev Levovics csak finnyogott egyet, aztán sarkon fordult, és kivert kutyaként távozott a szerkesztőségéből.

Bár Larissza Dmitrijevna-t Lev fizikailag soha nem vonzotta, más körülmények között talán engedett volna a kísértésnek, hogy bizonyos estéyeiken a leginkább körülrajongott élő irodalmár társaságában mutatkozzék, de jelen helyzetben nem tehetett mást, mint elutasítani a szerelmi közeledést. A szíve már foglalt volt. Hónapok óta gyöngéd érzelmekkel viseltetett Genagyij Szamszonov, a Gorizont kiadó főszerkesztője iránt. Szerette azt a mélabús ábrázatát, amellyel a fiatal, kezdő szerzők kéziratait studiózta, és azt a finom, kultivált mozdulatot, amellyel az íróasztaláról fölemelte a korrektori ceruzát. De a tekintélyét is szerette, amikor rosszindulatúan belenevetett e szerzőcskék

szemébe, és gondolkodás nélkül tűzbe vetette a fércműveket, amelyek fölött talán hónapokon át ültek a szerencsétlenek, és amelyekről azt gondolták, hogy sikerült belefogalmazniuk a világegyetem lényegét. Larissza Dmitrijevna szerette Genagyijt, annak érzékeny és agresszív oldalával együtt.

Azt viszont képtelen volt megérteni, hogy Genagyij kedvenc szerzője miért éppen Lev Levovics volt. Sőt, Genagyij nemcsak szerette Lev Levovics munkáit, de megszállottan rajongott is értük. Rögton, ahogy megérkezett a szerkesztőségbe egy boríték Lev legújabb kéziratával, Genagyij számára megszűnt létezni a külvilág. És az azt követő napokat szinte transzban töltötte.

Köztünk szólva, Genagyij rajongása Lev Levovics munkái iránt feltehetően csak homoszexuális hajlamainak megnyilvánulása volt, mivel vonzódott az íróhoz. De Larissza erről mit sem sejtetett, és még az is lehet, hogy maga Genagyij sem tudott róla, mert abban az időben, amikor ez a történet játszódik, az emberiségnek kevés tudomása volt a látens homoszexualitásról.

Genagyij már napok óta előre örült Lev Levovics új kéziratának. Nagy elvárásai voltak. Egy társadalmi regény a forradalomról. Egy nagy író ajándéka népének a dicső események negyvenedik évfordulójára. A kézirat viszont csak nem akart megjönni, és Genagyij hiába nézegette naponta a postaládát, sem a következő héten, sem két hét múlva, sőt egy hónap elteltével sem érkezett meg.

Mindeközben Lev a dolgozószobájában feküdt, alkotásra képtelen állapotban. Egyre csak Larissza járt a fejében. Lev Levovicsnak kizárólag a szerelemről és a halálról volt mondanója, csakis arról a két témáról, amelyről írni érdemes, de most

minden egyes sor, amelyet papírra kívánt vetni, saját szerelmi kudarcára emlékeztette. Amikor az aggódó Genagyij Szamszonov egy hónap után meglátogatta, Levét az ágyában találta egy régóta viselt, piszkos fehéreneműben, és átható bűz terjengett körülötte. Genagyij kénytelen volt ablakot nyitni, és legalább fél órába telt, amíg sikerült kihúznia Levből a melankólia okát: Larissza iránt érzett reménytelen szerelmét.

Genagyij igencsak dühbe gurult, és még azon melegében, félig a harag, félig a féltékenység által vezérelve felettese után rohant, hogy jól leteremtse. Mezei, provinciális, kispolgári kurvának nevezte, aki képtelen úgy szakítani valakivel, hogy előtte a géniuszt teljesítményre ösztönözze. Genagyijt továbbá az a tény is megdöbbenetette, hogy a legnagyobb élő orosz író egyáltalán képes volt beleszeretni egy ilyen prózai, tompa agyú, primitív nőbe, akibe ő személyesen még akkor sem dugná bele a löcsét, ha ezzel az anyját mentené meg a kivégzéstől. És így tovább, és így tovább.

Valóban, Larisszát kissé bántották e szavak. Genagyij távozása után előbb elsírta magát, de mivel nem tudta elhinni, hogy Genagyij ennyire faragatlan legyen, kizárta, hogy e magvas gondolatok az ő fejéből pattantak volna ki, és elhitette magával, hogy csak a megkeseredett Lev Levovicsot idézte. Azonnal társázta az írófejedelmet, és ki is osztotta alaposan, hogy ő, mármint Lev Levovics a legundorítóbb mocsok-váladék a világon, akivel valaha is találkozott, és ő, Larissza Dmitrijevna azt gondolta, van annyi férfiaság Lev Levovicsban, hogy a szemébe merje mondani az igazságot, és nem egy kretén faszkalap, aki másokat mások előtt rossz fényben tüntet fel. Azt is hozzátette még, hogy

Lev akkor sem kéne neki, ha ő lenne az utolsó férfi a földön. A telefonbeszélgetést a következő szavakkal zárta: „Ha volna vér a pucádban, most rögtön felkötnéd magad”. Amikor Genagyij Szamszonov úgy negyedóra múlva Lev Levovics lakására sietett, hogy elújságolja a Larisszán vett bosszúját, és elmondja neki, már minden rendben, Lev Levovicsot még súlyosabb depresszióban találta, mint azelőtt.

A hármast tehát érzelmileg és szakmailag is paralizálta egymást. Genagyij és vele az egész irodalmi élet hiába várta Lev Levovics következő művét, Lev hasztalan igyekezett felszítani a szerelem tüzét Larissza Dimitrijeva szívében, és Larissza hiába remélte, hogy Genagyij Szamszonov a szerkesztőségben nem fordítja el tőle a tekintetét.

Két hónap kölcsönös sanyargatás után viszont Larissza hirtelen megvilágosodott: rájött, hogyan tudná ezt a gordiuszi csomót úgy átvágni, hogy Lev ismét írjon és legalább részben beteljesüljön Larissza teste iránt érzett vágya; hogy Larissza ismét kiadjon egy könyvet, és ezzel Genagyij Szamszonov legalább egy kicsit odafigyeljen rá; hogy Genagyij kezébe vehesse imádott szerzőjét, és egyúttal a lapigazgató vágyai is beteljesüljenek.

Larissza még aznap elment Lev Levovicshoz. Lev természetesen nem akart hinni a szemének, amikor meglátta Larisszát a lakásának küszöbén állva. És még kevésbé hitte el, hogy Larissza valóban kioldotta blúza legfelső gombját, és felszólította, hogy kezdjen írni a nyakára. Bármit. Az első történetet, ami eszébe jut.

Lev zavarában tollat ragadt, és remegő kezekkel felkөрmölt Larissza Dmitrijeva nyakára néhány mondatot valami podnyeszterszkai komszomolista lányról, aki egy alkoholista, beteg